

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 149. An dissentiens speciali relationi sit Hæreticus punibilis ab Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

suam opinionem adversari doctrinæ Ecclesiæ, Hæreticus non est, neque Ecclesiasticis pœnis obnoxius, Sanch. *l. c. n. 20.* Sayr. *Clar. Reg. l. 2. c. 9. num. 34.* Laym. *l. c. 2. tract. 1. c. 13. num. 2.* Azor. *Tom. 1. l. 1. inst. mor. c. 14. q. 9.* Suar. *L. S. 3. à n. 9.* Farin. *l. c. q. 179. n. 29. & 30.* & alii, quos citat & sequitur Castrop. *l. c. num. 3.* ex ea ratione, quòd impossibile sit contradicere auctoritate Ecclesiæ, in quo consistit pertinaciâ, nisi cognoscat Ecclesiam docere contrarium, cum ignorantia autem, etiam affectata, quæ est causa erroris, non stat talis cognitio, quin etiam dum quis affectat nescire, quòd Ecclesia doceat contrarium, ne cogatur assentiri, includitur voluntas obediendi Ecclesiæ, ubi id clarè fuerit propositum. Neque opponas primò: Affectans ignorantiam, eò quòd parvi pendat auctoritatem Ecclesiæ, est verè pertinax, quia non est paratus corrigi ab Ecclesia, adeòque verus Hæreticus; nam talis non committit Hæresin per errorem procedentem ex ignorantia affectata, sed per errorem voluntarium procedentem ex scientia, quo despicit auctoritatem Ecclesiæ, qui despectus est negotio infallibilis auctoritatis illius. Neque secundò, quòd affectatè errans ex affectu liberius errandi sit error summè voluntarius, adeòque constituens hæresin. Nam si errans ex affectu liberius errandi scit se errare, & consequenter suum assensum esse contrarium sensui Ecclesiæ, ac consequenter cessat ignorantia succedente illi scientia, si verò ignorat se errare, ita tamen affectus, ut etiam si sciret, esse contrarium Ecclesiæ, tamen non desisteret, committit hæresin. Si denique haberet voluntatem relinquendi errorem, si sciret contrarium, non erit Hæreticus, ita Castrop. *l. c. n. 4.* Neque tertio: Quòd ignorantia vincibilis non excuset à peccato in materia aliarum virtutum, nec facit, quòd minùs sit ejusdem speciei, cujus est peccatum commissum contra eas cum scientia, ergo nec error contra fidem commissus ex dicta ignorantia excusat, quòd minus peccetur peccato Hæresis. Nam negatur consequentia, siquidem in eo est disparitas, quòd in materia aliarum virtutum non mutetur objectum, sive peccetur contra eas scienter, sive ignoranter, sed mutatur solum modus operandi, dum redditur magis vel minùs voluntarius. Secus est in fide, dum illius objectum est divina revelatio proposita per Ecclesiam, quæ in errore commissio ignorantia etiam affectatâ non potest error ille dici contradicere revelationi illi taliter ignoratæ, adeòque nec dici habere oppositionem directam cum fide, seu esse Hæresin, sed solum esse contra obligationem sciendi res fidei, ex cujus obligationis contemptu seu neglectu non sequitur, affectatè errantem contradicere formaliter (in qua formali contradictione consistit Hæresis) sed solum materialiter. Ita ferè Castrop. à *cit. num. 4.* De cætero in eo, num si taliter errans postquam super errore monitus ab Episcopo vel Inquisitore, perseveret in eo, judicando non esse contra definitionem Ecclesiæ, sit verè formalis Hæreticus, Authores non conveniunt; negat Tanch. *l. 2. c. 7. num. 26.* affirmat è contra Castrop. *l. c. num. 6.* talem, tam in foro interno, quàm externo reputandum esse pertinacem Hæreticum, eò quòd nixus suo cerebro contemnat auctoritatem Ecclesiæ per ipsius Magistros satis ei declaratam. Quibus omnibus dictis de ignorantia non obstantibus, erranti in fide in foro externo alleganti ignorantiam non creditur, dum error versatur circa ea, quæ quis ex officio scire tenetur, vel quæ passim & communiter omnes similis qualitatis sciunt; un-

de Episcopi, Sacerdotes aliqui Viri docti errantes in articulis fidei præsumuntur ignorare, non ex ignorantia, sed ex malitia; ita citatis Menochio, *Conf. 82. n. 175.* Farin. de *Hæresi. q. 179. n. 27. & 28.* Decian. in *tract. crim. l. 5. c. 37. n. 15.* Simonc. de *Catbol. Inst. tit. 27. rub. de fide Cathol. n. 13.* Castropal. *l. c. n. 5.* Qui etiam hanc de ignorantia & pertinacia materiam concludens notat *n. 6. in fin.* cum Sanch. *l. c. n. 26.* Tolet. in *sum. l. c. 4. c. 3. n. 8.* & Farin. *l. c. §. 2. n. 14.* Hominem doctum facilius judicandum pertinacem Hæreticum, si mysteriis fidei dissentiat, quam hominem rusticum, qui facile ignorare possit regulas fidei & obligationem credendi.

5. Dicitur quartò: *Contra aliquam veritatem fidei, ubi sub intelligitur: Sufficiens propositum.* Hæretici enim formales non sunt, qui inter Hæreticos nati & educati de uno vel pluribus articulis dubitant, aut eos ignorant, quia carent sufficienti instructione, aut quia de iis nunquam quidquam audiverunt. Dicitur quintò: *Etiam contra aliquam veritatem,* nam si omnes seu totum testamentum novum neget, non tam hæreticus quàm Apostata, & infidelis est, ut Sanch. *l. 2. mov. c. 7. n. 1.* Pith. *h. t. num. 3.* Satis autem est, ut sit Hæreticus, si unum neget; cum enim inter alios articulos fidei principalis sit, cujus negatio constituit Hæreticum pertinacem: veram Ecclesiam in cunctis dogmatibus fidei proponendis infallibilem & certam esse, & vel in uno articulo errans culpabiliter, hunc ipsum articulum neget, necesse est, Hæreticum esse.

6. Dicitur denique: *Homo Baptizatus:* vel ut alii, qui Christi fidem semel suscepit: intellige infusam in Baptismo. Et si enim talis errans circa articulum fidei debetè propositum, sit Hæreticus coram Deo, habeaturque etiam pro tali, ut constat in Anabaptistis, qui etiam ante Baptismum, quem non nisi anno 30. suscipiunt, censentur Hæretici (propter quod alii ut Castrop. has particulas in definitione Hæresis omitunt) non est tamen Hæreticus punibilis ab Ecclesia, cum fundamentum omnis jurisdictionis Ecclesiæ sit Baptismus, ut Suarez. *de fide. d. 19. §. 5. n. 6. & 8.* Quidquid sit de hoc, num talis error appellandus sit Judæismus aut Paganismus, ut volunt aliqui. Et ita docent. Azor. *p. 1. l. 8. c. 9. q. 3.* Suar. *l. c. & Tom. 5. de censuris. d. 21. l. 2. n. 4.* Sanch. *l. c. n. 34.* Castrop. *l. c. n. 20.* Farin. *l. c. à n. 128. l. 31. & 135.* referens quam plurimos alios, tenendumque id ipsum cum Sanch. & Suar. *cit. l.* astruit Castrop. dum Baptismus susceptus quidem, sed invalidè ex defectu formæ, materiæ, vel intentionis, vel quòd Baptismus invalidus recipientem non constituat membrum Ecclesiæ visibilis, neque subjiciat illum Jurisdictioni Ecclesiæ. Contrarium tamen apud eundem sentientibus Gabr. in *4. dist. 13. q. 2. a. 10.* Alph. de Castro *l. 1. de justa Hæret. puni.* Azor. *l. c. q. 1.* Farin. *l. c. §. 6. n. 135.* eò quòd talis invalidè baptizatus ex voluntate sua videatur subjectus & obligatus parere mandatis Ecclesiæ.

Quæst. 149. An dissentiens speciali revelationi sit hæreticus punibilis ab Ecclesia?

1. **R**Esp. Primò: Dissentiens speciali revelationi sibi sufficienter propositæ esse Hæreticum, docent Autor. *l. c. q. 4.* Suar. *de fide. l. c. num. 11.* Cöninck. *d. 18. du. 7. n. 18.* Sanch. *l. c. num. 32.* referens alios, quibus adhæret Castrop. *l. c. n. 14.* ex ea ratione, quòd tota malitia Hæresis consistat in contemptu primæ veritatis, qui autem discedit speciali

speciali revelationi divinae seu Deo dicenti, aequaliter Deum mendacem facit, ac qui discredet revelationi illius publicae, his non obstantibus, quod Ecclesia non proponat talem veritatem credendam, eum proponat credendum summam veritati revelanti.

2. Resp. Secundò ob solum dissensum specialis revelationis nequit quis puniri poenis Ecclesiasticis. Non enim potest quis puniri ob delictum, quod nulli cognitum, nec alteri manifestari potest, quam ab illo, qui admittit illud, talis autem est dissensus ille practicus revelationi speciali omni alteri incognita, ita Azor, l.c. Castrop. n. 15. Suar. l.c. n. 12. secus est, si dictus dissensus prodeat in actum externam, tunc enim illum dissentientem incurrere excommunicationem, aliasque haereticorum poenas, tenent Sanch, Lc. & Coninck. n. 20.

Quest. 150. An solo verbo aut facto dissentiens, interiori verò verum retinens, sit haereticus punibilis ab Ecclesia?

Resp. Talem non esse haereticum, nec poenas incurrere; siquidem haeresis necessariò consistit in voluntario dissensu, sicut fides in assensu voluntario praebito articulo fidei, ideòque cum poenae extendendae non sint ad delicta alia, quam quibus impositae, non potest talis extrinseca negatio puniri poenis impositis haereticis. Sanch. l.c. n. 8. relatis aliis. Suar. de fide d. 14. f. ult. n. 3. Less. l.c. 2. c. 43. da. 2. n. 11. Castrop. l.c. n. 16. qui tamen addit, n. 17. tali alleganti se id dixisse sine dissensu intrinseco non credi pro foro externo, cum contra illum fieri praesumptio, quae quisque praesumitur loqui & facere, quod sentit, & ne aliàs quilibet haereticus facile praetendere posset, hanc excusationem, se in animo sic non sensit, & sic effugere poenas.

Quest. 151. Num haereticus sit tenens verum, dum putat illud esse contra fidem?

Resp. Affirmare hoc ipsum apud Barbof, in c. 3. h. i. n. 4. Hentiq. in sum. l. 13. c. 17. n. 3. Sayr. de censur. l. 3. c. 4. n. 14. Petr. de Ledem. in sum. Tom. 2. tr. 1. c. 6. Sanch. in praecep. decal. c. 7. n. 30. Farin. l.c. q. 179. sub n. 3. Ricciul. de person. extra grem. Eccl. existent. l. 5. c. 5. n. 1. è contra sentire videtur Castrop. l.c. n. 15. ubi quod in casu, quo quis negaret propositionem, quam putat ab Ecclesia definitam, quae tamen ab ea damnata non est, committat haeresim, pro quo citat eosdem Autores Sanch. & Farin. ll. cit.

Quest. 152. Quotuplex sit haeresis?

1. Resp. Dividitur primò in materialem & formalem, formalis haeresis est, quae jam à nobis definita & declarata est, materialis (quae tamen propriè haeresis non est) dicitur illa, dum quis non malo animo, aut ex pertinacia, sed ex simplicitate, aut ex defectu debita informationis, vel expositivè sinistra informatione errat circa fidem, quales plures sunt in vulgo haereticorum, praesertim Catholicis intermixti degentes, cum verè & sufficienter instructi simpliciter credunt ea, quae à parentibus vel praedicantibus tanquam articulos fidei proposita audiunt; hi enim errorem voluntarium cum pertinacia non habent, quin & haeretici formales non sunt, qui etsi sciant fidem seu religionem suam in multis adversari Ecclesiae Romano-Catholicae, ex simplicitate tamen aut defectu sufficientis informa-

R. P. Leur. Jur. can. Lib. V.

tionis ignorant aut non credunt, eam esse veram Ecclesiam, ita Reiffenst. h. i. n. 12. & 13.

2. Secundò haeresis formalis subdividitur in internam seu mentalem, qualis est, quae in corde seu mente tenetur, & neque verbis neque facto externè manifestatur, & externam, quae verbo vel facto aliquo externo sufficienter exprimitur. Externa iterum subdividitur in publicam, qualis est, quae palam & coram pluribus externè manifestatur: Et in occultam, quae verbis vel facto signove externo aliquo proditur uno alterove solùm, vel etiam nemine praesente, ut dum aliquis solus secum loquens haeresim mente conceptam ore proferret; dicendo V. G. non credo Deum esse unum & trinum. Ut autem quis sit & censetur haereticus externus, requiritur, ut verba & facta haeresim internam sufficienter exprimant, sive illam expressionem habeat ex se solo, sive simul ex adjunctis circumstantiis desumptis ex qualitate personae, aut aliunde, cum haeresis externa cognoscibilis & punibilis constitui nequeat, nisi signis illam sufficienter & integrè declarantibus. Ita Azor, p. 1. L. 8. c. 10. q. 4. & seq. Sanch. l. 2. c. 7. a. n. 6. Suar. de fide. d. 21. f. 2. n. 8. Castrop. l.c. p. 3. n. 2. qualia quia non verba aut facta indifferentia, ex quibus praecise interna colligi nequeat, ea proferens, non constituit haereticus externus, ita cum AA. citatis Castrop. n. 3. ubi etiam, quid sentiendum de verbis ambiguis & æquivocis, de cætero haeresim externam occultam sufficere ad incurrendas poenas docent Sanch. in Decal. l.c. 2. c. 8. a. n. 2. Farin. de haes. q. 192. §. 1. n. 6. Suar. l.c. n. 6. Barb. de potest. Episcop. p. 2. alleg. 40. n. 9. & 10. Castrop. Lc. n. 1. & alii ab eo citati ex ea ratione; quòd cum actus ille prolacionis externae occultae per se sit cognoscibilis ab Ecclesia & solùm per accidens ex defectu testium non cognoscatur, subiciatur Jurisdictioni Ecclesiae.

3. Tertiò est & alia adhuc divisio haeretici, de qua Castrop. l.c. n. 5. in affirmativum, qui haeresim internam conceptam verbo vel opere manifestat; & negativum, qui de haeresi legitime convictus, eam negat, ut autem quis ut talis condemnetur & Curiae saeculari puniendus tradatur, requiruntur duo; primò, ut verbis vel factis claris & patentibus haeresim manifestarit, dein ut per testes convincatur, talem manifestationem ab eo factam; dum enim his duobus stantibus quis negat haeresim, convincitur nolle relinquere eam, sed impoenitens existere; negat enim eam, ne abjurare cogatur, pro quo posteriore citat Albertin. tr. de agnoscend. assert. Cathol. q. 34. n. 51. Farin. l.c. q. 178. §. 1. n. 22. Roias. p. 1. n. 84. & seq. de quo vide pluribus Castrop.

4. Denique haeresis dividi potest in varias ac plurimas sectas, prout nimirum plures sunt errores circa fidem, quos quaedam communitates certum sequentes auctorem seu haeresiarcham tenent; horum haereticorum ingentem catalogum texit Reiffenst. h. i. n. 18.

Quest. 153. An & qualiter prohibitum vel licitum communicare cum haereticis?

1. Resp. Primò communicare cum haereticis in rebus Sacris & divinis jure divino ac naturali veritum, si ex tali communicatione oriatur apud Catholicos Scandalum & offensio, vel suspicio, quòd Catholici haereticorum ritus, mores & dogmata, verbo, signo, vel facto profiteantur. Item si ex communicatione in his rebus imminet periculum

K

riculum